

Overleven op Terschelling

Hoe overleef je in de wildernis? Met gezond verstand en goede survivaltips kom je een heel eind. Natuurgids Hans Blanken weet wat eetbaar is. Rendiermos bijvoorbeeld.

(foto: M. Laterveer-de Beer)

Alsof het de gewoonste zaak van de wereld is, stopt natuurgids Hans Blanken een plukje rendiermos in zijn mond en begint te kauwen. 'Het smaakt naar rauwe champignons', glimlacht hij. 'Probeer maar eens!' De vierjarige Merijn kijkt vol bewondering naar de stoere man met paardenstaart en cowboyhoed. Dan bukt het jongetje zich zonder te aarzelen voorover naar het bleekgroene mos. Een goed voorbeeld doet goed volgen. Even later zijn kraaienbessen aan de beurt. 'Je moet de grote bessen hebben, die zijn lekker zoet', zegt Hans. 'De kleintjes zijn bitter.' Tijdens de *Overlevingstocht* van Staatsbosbeheer op Terschelling ontdek je wat de natuur voor eetbaars heeft te bieden, maar ook wat giftig is. Bijzonder is dat je de eetbare planten meteen na het plukken in je mond kunt stoppen, zonder te wassen. 'Hier op het

eiland zijn geen vossen', legt Hans uit. 'Je loopt dus ook geen risico om schadelijke bacteriën binnen te krijgen die in vossenurine zitten.'

Scheepswrakken

Bij overleven in de natuur komt meer kijken dan voedsel zoeken. Je moet ook weten waar je bent. Behalve de stand van de zon kent natuurgids Hans nog een ander trucje om je plaats te bepalen. Met een wijs armgebaar wijst hij uit over het hobbelige duinlandschap van Terschelling. 'Wie weet waar het noorden of zuiden is?' De achtjarige Tessel haalt haar schouders op en wacht met verwachtingsvolle ogen op het antwoord. Broertje Merijn heeft nog een pluk rendiermos ontdekt en trekt het uit de grond. 'Kijk maar naar de planten', zegt de natuurgids. 'Aan de zuidkant van de duinen zie je alleen helmgras. Dat kan goed tegen de zon. De noordkant is begroeid met struiken. Daar is het vochtiger.' Tessel knikt begrijpend en tuurt over de duinen. Ze ziet de plantengroei ineens met een andere blik. Met zijn survivalverhalen plaatst natuurgids Hans ons ook in de schoenen van een drenkeling. 'Voor de kust van Terschelling liggen wel vierhonderd scheepswrakken', vertelt hij. 'Allemaal vergaan tijdens zware stormen vroeger. Een enkele keer wisten drenkelingen naar het eiland toe te zwemmen. Maar dan kwamen ze op het uitgestrekte wad van de Boschplaat terecht. Weet je hoe ze daar konden overleven?' Met samengeknepen lippen wachten de kinderen op het antwoord. Hans schuift nonchalant zijn hoed achterop zijn hoofd. 'Ze zochten beschutting in het *Huuske op de Hoek*, een klein houten huisje op palen, middenop het strand. Als de drenkelingen de bal aan het huisje omhoog hesen, wisten de bewoners van Oosterend dat er mensen in zaten die gered moesten worden. Dat huisje staat er nog.'

Tips van de boswachter

Op Terschelling heeft Staatsbosbeheer een gevarieerd aanbod activiteiten om samen met een natuurgids het eiland te verkennen. De excursies zijn speciaal bedoeld voor kinderen in de leeftijd van 6 tot 12 jaar. Ouders zijn natuurlijk ook van harte welkom. Behalve de *Overlevingstocht* zijn er in de herfst ook de excursies *Creatief met natuur* en *Herfst, herfst, wat ga je tekeer!* Kijk op www.vvverterschelling.nl voor meer informatie en boekingsmogelijkheden. De VVV van Terschelling zit aan de haven in West.

Zelf drinkwater maken

Tijdens onze rondgang door het bos komen we veel omgevallen bomen tegen. Bij eentje zijn boomstammetjes schuin tegen de wortelkruit aangezet. Het is een schuilhut, een prima plek om beschutting te zoeken bij slecht weer. Terwijl Tessel en Merijn de spannende hut in kruipen, legt Hans uit waarom de bomen op Terschelling zo ondiep wortelen. 'Er is maar een dun laagje vruchtbare grond op het eiland, daaronder is het zand. Bovendien ligt het grondwaterniveau hier hoog. De bomen kunnen én hoeven niet diep te wortelen.' Bij een steile greppel, verderop in het bos, laat natuurgids Hans ons met korte touwtjes oefenen op de mastworp. De kinderen knopen het touw om een boom en testen hoe goed ze zijn geslaagd door aan het touw te hangen. Ondertussen maakt Hans een touwbrug over de greppel. 'Wie durft naar de overkant?' daagt hij uit. 'Pas wel op voor de krokodillen!' Eenmaal terug bij de Natuurschuur van Staatsbosbeheer in Lies – zowel het startpunt voor de Overlevingstocht als educatief centrum – halen we tevoorschijn wat we onderweg verzameld hebben. Een zakje schoon zand, flintertjes berkenbast en

een flesje met water uit een poel. Van een plastic colafles maakt Hans in een handomdraai een waterfilter, gevuld met wc papier, houtskool, zand en gras. Terwijl het grondwater staat uit te lekken en drinkwater wordt, legt de natuurgids de berkenbast samen met wilgenpluis op de picknicktafel. Met zijn *fire stick* laat hij zien hoe je een vuurtje maakt. Met rode wangen kijken de kinderen toe. De survivaltocht is een uitdaging voor al hun zintuigen.

Leuke weetjes:

- Duindoorn groeit op Terschelling alleen op kalkrijke jonge duinen en langs fietspaden met schelpengruis.
- De open duinen van de Waddeneilanden zijn een goed jachtgebied voor de bruine kiekendief.
- In 1845 spoelden Noord-Amerikaanse cranberry's als losgeraakte scheepslading aan op Terschelling. Het heideplantje voelt zich er goed thuis.
- De bast van kruipwilg smaakt bitter vanwege acetyl-salicylzuur, de werkzame stof van aspirine.

Pluk de natuur

Tips voor het sprokkelen van je eten uit de natuur lees je in *Het Grote Wildplukboek* van Edwin Florès. Waar moet je op letten? Wat kun je wél eten en waar moet je met een grote boog omheen lopen? Met recepten van Jonnie Boer. Naarbuiten geeft vijf boeken weg aan Buitenpashouders. Ga naar www.staatsbosbeheer.nl/lezersactie2 en laat je gegevens achter.

Gepubliceerd in: Naar Buiten (september 2013) |
Magazine van Staatsbosbeheer
© Manon Laterveer-de Beer